

ПРО ІНВЕСТИЦІЇ У ВІДНОВЛЕННЯ ЗАЙНЯТИХ ПРОМИСЛОВИМИ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІЙ

¹Інститут економіки промисловості НАН України

***Анотація.** У статті розглянуто інвестиційні можливості відновлення територій, які зайнято промисловими відходами. Запропоновано формування комунікаційних стратегій для залучення потенційних інвесторів.*

Ключові слова: інвестиції; відновлення територій; промислові відходи; комунікаційні стратегії.

ON INVESTMENT IN THE RECOVERY OF TERRITORIES OCCUPIED BY INDUSTRIAL WASTE

***Abstract.** The article considers investment opportunities for the restoration of territories occupied by industrial waste. The formation of communication strategies to attract potential investors is proposed.*

Key words: investments; restoration of the territory; industrial waste; communication strategies.

Проблеми відновлення територій зайнятих промисловими відходами займають важливе місце в дослідженнях вчених та практиків, що пов'язано з переходом до циркулярної економіки та необхідністю вирішення завдань сталого розвитку, задекларованих у таких програмних документах, як Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (Розпорядження КМУ №820 від 08.11.2017 р.), Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки (Постанова КМУ №695 від 05.08.2020 р.), Концепція реалізації державної політики у сфері промислового забруднення (Розпорядження КМУ № 1422-р. від 27.12.2019 р.). Як зазначено в перелічених документах в Україні щорічно утворюється біля півмільярда тонн відходів, з яких лише десята частина є побутовими відходами. Що стосується переробки як промислових, так і побутових відходів, то вона складає близько дванадцятої частини від утворюваних щорічно відходів. Тому не перероблені промислові відходи складаються у відвалах, що має негативний вплив як на екологічну безпеку території, так і на комфортність умов життя населення. У даний час накопичені у відвалах промислові відходи складають близько 25 млрд. тонн і займають 260 тис. га території. Слід зазначити, що окремі промислові відходи, а саме доменні шлаки, мають невисокий клас шкідливості і звичайно використовуються при будівництві доріг та виробництві будівних матеріалів, тому проекти відновлення територій зайнятих такими відходами не потребують спеціальних технологій і можуть бути реалізовані в рамках програм міського благоустрою. Організація реалізації зазначених проектів потребує особливих підходів, включаючи адаптацію зарубіжного досвіду. Мова йде про досвід відновлення територій в старопромислових містах країн ЄС та США, зокрема в Манчестері, Ліверпулі, Ліллі, Туріні, Пітсбурзі, містах Рурської області. Саме провідна роль органів місцевого самоврядування, практика встановлення партнерських відносин із бізнесом, стимулювання галузі екологічних технологій та використання інструментів залучення інвестиційних ресурсів у містах Рурської області (Німеччина) та в Пітсбурзі (США) заслуговує найбільшої уваги та розгляду можливостей адаптації в Україні.

Як відмічають вітчизняні фахівці [1,2] для реалізації проектів відновлення територій зайнятих промисловими відходами в українських містах найбільш важливою проблемою виступає дефіцит інвестиційних ресурсів. Вирішення зазначеної проблеми багато в чому залежить від обраної органами місцевого самоврядування інвестиційної політики та використання інноваційних інструментів її реалізації [3,4]. Серед таких інструментів особливої уваги заслуговує реалізація органами місцевого самоврядування комунікаційних стратегій [5,6]. Комунікаційна стратегія спрямована на встановлення зв'язків та відносин як усередині міста, так і із зовнішнім середовищем, інформаційне забезпечення цих зв'язків, управління потоками виробничої, економічної, фінансової інформації, необхідної для ефективної реалізації інвестиційної політики міста. Для цього доцільно застосування цифрових технологій, інструментів та методів моделювання при обґрунтуванні та прийнятті рішень щодо

встановлення комунікаційних зв'язків та відносин, які сприяють результативній діяльності та стійкому міському розвитку, включаючи благоустрій та ревіталізацію територій.

Традиційні методи встановлення комунікаційних відносин на виставках та ярмарках, за допомогою рекламних кампаній на радіо, телебаченні, в пресі та в мережі ІНТЕРНЕТ переслідують переважно комерційні цілі, які можуть суперечити завданнями реалізації інвестиційної політики міста. Зважаючи на це, органами місцевого самоврядування організуються зустрічі представників ділових кіл, проводяться круглі столи, прес-конференції, семінари та симпозиуми. Оскільки рівень охоплення потенційних учасників та вибору партнерів достатньо обмежений, тому можливо використання таких нетрадиційних методів встановлення комунікаційних зв'язків та відносин, як електронні видання з відеододатками, інтерв'ю на радіо та телебаченні з потенційними інвесторами та реципієнтами. Використання зазначених методів встановлення ділових комунікацій передбачає дотримання принципів науковості, системності, цілеспрямованості, зворотного зв'язку, об'єктивності, моніторингу впливу на партнерські групи.

Для залучення інвестицій у міський розвиток, зокрема проекти ревіталізації території, також має сенс проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії в рамках реалізації комунікаційної стратегії, сфокусованої на обраних цільових аудиторіях потенційних інвесторів. При цьому слід сконцентрувати увагу на стані бізнес-клімату, наявних міських ресурсах, підтримці підприємництва з боку органів місцевого самоврядування та створенні сприятливих умов інвестування. Це пов'язано з тим, що перш ніж ухвалити рішення про реалізацію проекту потенційні інвестори оцінюють соціо-еколого-економічні умови та чинники розвитку території. Тому органи місцевого самоврядування повинні забезпечити формування інформації, яка відповідає принципам об'єктивності та комплексності, а також враховує географічне розташування місцевості, капітало-, матеріало- та трудомісткість проекту, вид інвестицій. Оскільки інформаційні потреби потенційних інвесторів можуть відрізнятися, тому доцільно передбачити отримання індивідуального пакету інформації на засадах оперативності та прозорості за допомогою заделегіть сформованих баз даних про проекти та реципієнтів.

Підводячи підсумок, слід підкреслити, що запропоноване використання комунікаційної стратегії органом місцевого самоврядування дозволить підвищити прозорість інвестиційного процесу, поінформованість потенційних інвесторів та їх зацікавленість у реалізації проектів відновлення територій зайнятих промисловими відходами для зміцнення екологічної безпеки та підвищення комфортності умов життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Колодійчук І.А. Формування територіально збалансованих систем управління відходами: регіональний вимір: монографія. Львів:ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України», 2020. 524 с.
2. Сич О. Теоретичні підходи до ревіталізації поспромилових територій. *Галицький економічний вісник*. 2020. №4. С.68-73
3. Сірик З. Місцеве самоврядування та інвестиційні процеси:європейські процеси та вітчизняні реалії. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип.4(49). Ч.1. С.266-274
4. Голян В.А., Рудинець М.В., Рошкевич В.Ф. Інвестування проектів переробки відходів в умовах децентралізації: сучасний стан та пріоритети. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №9. С. 6 -12.
5. Лозовська К.С. Комунікаційні стратегії як інструмент налагодження ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування і суспільства. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. №3(22). С. 203-210
6. Чукут С.А., Яценко В.О. Комунікаційні стратегії в публічному управлінні та адмініструванні: зарубіжний та український досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №12. С. 72-79.

Мельникова Марина Віталіївна, доктор економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу проблем перспективного розвитку паливно-енергетичного комплексу Інституту економіки промисловості НАН України, Київ, e-mail:marvit1511@gmail.com

Melnykova Maryna V - Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Leading Researcher at Department of Problems of Perspective Development of Fuel and Energy Complex Institute of Industrial Economics NAS of Ukraine, Kyiv, e-mail:marvit1511@gmail.com